

sygn. akt I C 55/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Dorota Curzydło
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2013 r. w Słupsku na rozprawie

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda K. C. kwotę 58.673,92 (pięćdziesiąt osiem tysięcy sześćset siedemdziesiąt trzy 92/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2012 r.;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. orzeka, że rozliczenie kosztów między stronami nastąpi według zasady stosunkowego rozliczenia kosztów i ustala, że powód sprawę wygrał w 19% a pozwany w 81% , pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 55/12

UZASADNIENIE

Powód K. C. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwot:

- 14 159,98 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu, na którą składają się: 12.100 zł tytułem odszkodowania za szkodę w postaci kosztów dojazdu do ojca którego śmierć była następstwem wypadku jaki miał miejsce w dniu 11 października 2005 roku oraz skapitalizowane odsetki w kwocie 2.059,98 zł od tej kwoty za okres od 12 września 2010r.

- 292.561,64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu, na którą składają się 250.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzi uczuciowej między ojcem a synem oraz skapitalizowane odsetki w kwocie 42.561,64 zł od tej kwoty za okres od 12 września 2010r.

W uzasadnieniu żądania wskazał, że w wyniku wypadku samochodowego (spowodowanego przez sprawcę ubezpieczonego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdu u pozwanego) jaki miał miejsce w dniu 11 października 2005 r. zmarł ojciec powoda. Wskazał, że był głęboko związany uczuciowo z ojcem a jego śmierć stanowiła dla niego traumę. Wskazał nadto, że na odszkodowanie składają się koszty dojazdu do ojca w wysokości 12.100 zł .

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zarzucił, że żądanie zadośćuczynienia nie znajduje oparcia w przepisach prawa obowiązujących w chwili zdarzenia. Z ostrożności procesowej zakwestionował wysokość zadośćuczynienia wskazując, że jest ono rażąco wygórowane . Zarzucił nadto, że żądanie odszkodowania nie zostało przez powoda udowodnione. Zakwestionował także datę wymagalności roszczenia wskazując, że odsetki należą się od daty wyrokowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest synem Z. C. (1)

Dowód: akt urodzenia na k. 42

Powód był związany emocjonalnie z ojcem. Łączyły ich bardzo dobre stosunki . Ojciec pomagał mu finansowo, wspierał w prowadzeniu działalności gospodarczej przywożąc z Niemiec do naprawy samochodu . Szukał także rynku zbytu dla produkowanego przez powoda sprzętu.

Z. C. (1) wyjechał na stałe do Niemiec w 1993 r., gdzie mieszkał razem z drugą żoną. Do 2000 r. przyjeżdżał do Polski i odwiedzał powoda 3 – 4 razy w roku . W 2000 r. , kiedy Z. C. (1) przeszedł na emeryturę zaczął do Polski przyjeżdżać częściej nawet dwa razy w miesiącu. Powód utrzymywał a ojcem stały kontakt telefoniczny.

Dowód: zeznania świadków , P. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:06:24), B. B. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:11:57, G. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:27:35 i 00:30:41), A. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:22:34), przesłuchanie powoda (rozprawa z dnia 22 stycznia 2013 r. 00:16:08 ,00:19:27).

Powód planował wraz z ojcem wspólne prowadzenie działalności gospodarczej . Nie były to plany skonkretyzowane, rozważali prowadzenie naprawy samochodów albo produkcji okien, szukali w Niemczech hali na prowadzenie działalności

Dowód: zeznania świadków , P. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:043:37, B. B. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:09:51), G. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. :30:41), A. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:16:21), przesłuchanie powoda (rozprawa z dnia 22 stycznia 2013 r.)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 17 lipca 2006 r. II K 40/06 K. Z. został skazany za to, że w dniu 11 października 2005 roku około godziny 20.58 na drodze ekspresowej nr (...) w okolicy miejscowości K. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym, marki v. o nr rej. (...) poruszając się z nadmierną prędkością J. prawym pasem ruchu drogi dwujezdniowej o dwóch pasach uchu dla kierunku z miejscowości S. w kierunku miejscowości Ś. w wyniku nie dostosowania prędkości do panujących warunków jazdy oraz nie zachowania bezpiecznej odległości od poprzedzającego go samochodu osobowego marki A. o nr rej. (...) kierowanego przez Z. C. (2) uderzył przodem pojazdu w tył samochodu A.. Wskutek obrażeń ciała doznał kierujący samochodem marki A. Z. C. (1)

Dowód: dokumenty w aktach II K 40/06 Sądu Rejonowego w Goleniowie

K. Z. w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych był ubezpieczony u pozwanego

Okoliczność bezsporna

W wyniku obrażeń doznanych w czasie wypadku Z. C. (1) zmarł w dniu 20 października 2005 r. W chwili śmierci miał 70 lat.

Dowód: akt zgony na k. 42 , opinia na k. 147- 149 akt II K 40/06 Sądu Rejonowego w Goleniowie

W chwili śmierci ojca powód mieszkał w P. wraz z rodzina – żoną i trójką dzieci

Dowód: zeznania świadków , P. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:05:22), G. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:25:23)

Po śmierci ojca powód załamał się, zamknął się w sobie, zmniejszyła się jego aktywność zawodowa.

Powód nie korzystał z pomocy psychologa.

Dowód: zeznania świadków , P. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r. 00:06:29), G. C. (rozprawa z dnia 11 września 2012 r.)

Powód prowadził działalność gospodarczą w zakresie autonaprawy i usług ślusarskich.

Z tego tytułu uzyskał następujące przychody:

- w 2004 r. 60.930 zł

- w 2005 r. 69.094 zł

- w 2006 r.

w I kwartale 4.953 zł

w II kwartale 8.923 zł

w III kwartale 21.711 zł

w IV kwartale 24.453 zł

Dowód: deklaracje PIT -28 na k. 98 – 107

Pismem z dnia 29 lipca 2010 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 2 sierpnia 2010 r. powód zgłosił szkodę domagając się wypłaty odszkodowania w wysokości 12.100 zł (zwrot kosztów dojazdu) oraz 250.000 zł zadośćuczynienia

Dowód: zgłoszenie szkody w aktach szkody

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wszystkich wyżej wymienionych świadków oraz przesłuchania powoda, którym dał wiarę jako , że są ze sobą zgodnie, wzajemnie się uzupełniają i zazębiają oraz nie pozostają w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego, w świetle których opisane przez powoda odczucia jakich doznawał po śmierci ojca są charakterystycznymi i w tym zakresie znajdują potwierdzenie w opinii biegłych psychiatry. Sąd dokonując ustalenia jaki wpływ na psychikę powoda miała śmierć jego ojca oparł się na opinii biegłego psychologa oraz ustnych do niej wyjaśnieniach. Opinii tej dał wiarę jako , że jest fachowa, jasna a sformułowane w niej wnioski logiczne i stanowcze. Biegła w sposób wyczerpujący odpowiedziała na stawiane tezy , swoje stanowisko konsekwentnie poparła w toku ustnych wyjaśnień, podczas których szczegółowe odparła stawiane przez pozwaną zarzuty.

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie okoliczności faktyczne dotyczące przebiegu zdarzenia nie stanowiły przedmiotu sporu. Pozwany nie zakwestionował swojej legitymacji biernej, która znajduje oparcie w art. 822 § 1 k.. i art. 19 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 r., Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). Kwestionując swoją odpowiedzialność zarzucił, że wskazany przez powoda art. 448 k.c. nie stanowi podstawy jego odpowiedzialności. W odniesieniu natomiast do żądania odszkodowania wskazał, że wysokość dochodzonej kwoty nie została przez powoda udowodniona.

Niewątpliwie w świetle art. 446 § 1 k.c. powód co do zasady mógł dochodzić od pozwanego kosztów jakie poniósł w związku z dojazdem do ojca do szpitala. W ocenie Sądu powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie wykazał, by poniósł jakikolwiek koszty związane z tymi dojazdami. W tym zakresie nie złożył żadnych wniosków dowodowych a z jedynego zaoferowanego sądowi dowodu jakim jest przesłuchanie stron nie wynika jakie koszty powód poniósł. Powód zeznał bowiem, że był u ojca i że jechał samochodem innymi osobami samochodem, który pożyczył od brata lub innym. Tak wskazane okoliczności są zdaniem Sądu niewystarczające do określenia nawet w sposób szacunkowy kosztów jakie powód poniósł w związku z dojazdem do ojca. Uznając roszczenie powoda w tym zakresie za nieudowodnione sąd oddalił je na podstawie art. 446 § 1 k.c.

Częściowo na uwzględnienie zasługiwało natomiast żądanie powoda w zakresie zadośćuczynienia.

W orzecznictwie i doktrynie ugruntowane jest już stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny i oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, może stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 k.c. .

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 13 lipca 2011 roku wydanej w sprawie III CZP 32/11 trafnie zauważył, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony, na podstawie art. 448 kc może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego.

Skoro więc szkoda w postaci naruszenia dóbr osobistych powodów nastąpiła wskutek czynu niedozwolonego osoby ubezpieczonej, za którą pozwany odpowiada to odpowiedzialność pozwanego i za tę szkodę znajduje usprawiedliwienie w powołanych wyżej przepisach.

Tymi naruszonymi dobrami osobistymi powoda są więzi rodzinne. Pogląd, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, a w konsekwencji, że doznana na skutek śmierci osoby bliskiej krzywda jest następstwem naruszenia dobra osobistego, jakim jest relacja między zmarłym a osobą zainteresowaną jest już w judykaturze utrwalony. Powyższe wzmacnia też argumentacja systemowa. Więzy rodzinne stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 kro), a skoro tak to należy przyjąć, iż prawo do życia rodzinnego i utrzymanie tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny. Tym samym brak jest uzasadnienia dla wyłączenia ich z ochrony prawnej i w konsekwencji do pozbawienia osób, których to dobro zostało naruszone uprawnienia do dochodzenia i uzyskania zadośćuczynienia.

Jednocześnie podkreślić należy, iż nie każde więzi rodzinne zasługują na ochronę prawną. Za dobra osobiste mogą być, w ocenie Sądu, uznane jedynie rzeczywiste i bliskie więzi emocjonalne łączące najbliższych członków rodziny.

Zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 kc, uzależnione było zatem od wykazania istnienia faktycznych emocjonalnych więzi pomiędzy powodem a jego zmarłym ojcem.

W ocenie Sądu w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań powoda i wywiadu zebranego przez biegłą przed wydaniem opinii, nie budzi wątpliwości, że powoda łączyła z ojcem bliska więź rodzinna. O istnieniu

pomiędzy nimi relacji uczuciowych i emocjonalnych świadczą zwłaszcza takie okoliczności jak częste wizyty ojca, planowanie wspólnego prowadzenie działalności gospodarczej, wsparcie jakiego zmarły udzielał powodowi.

Pomimo, że krzywda z powodu cierpienia wywołanego śmiercią osoby najbliższej ze swej istoty jest niewymierna, przepis art. 448 kc wyraźnie zastrzega, że kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia ma być odpowiednia, nie wskazując żadnych dalszych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia. Oceny w tym zakresie dokonuje więc Sąd w granicach przyznanej mu swobody sędziowskiej. Zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi dziecka z ojcem jest zadośćuczynieniem szczególnym, którego celem jest skompensowanie straty niemajątkowej wywołanej przez śmierć członka najbliższej rodziny. Roszczenie to nie ma na celu wyrównania tej straty. Jego celem jest złagodzenie cierpienia wywołanego stratą osoby bliskiej. Okolicznościami wpływającymi na wysokość tego świadczenia są m.in. dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego a także charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim zostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, skorzystanie z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji. Ustalając wysokość tego zadośćuczynienia nie sposób stosować uniwersalne mierniki – nie a znane bowiem współczesnej nauce metody za pomocą których możliwe byłoby zbadanie bólu, rozpaczy, cierpienie, rozmiaru uczuć i przywiązania czy też ich braku. Stąd konieczność rozpatrywania indywidualnie i odrębnie każdego przypadku, przy zastosowaniu wszystkich istotnych elementów dla danej sprawy.

Biorąc wszystko to pod uwagę stwierdzić należy, że powód niewątpliwie przeżył stratę ojca . Strata ojca , bez względu na to w jakim okresie życia następuje, jest zawsze trudnym do przeżycia zdarzeniem z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych. W niniejszej sprawie krzywda jest tym bardziej dotkliwa, że śmierć nastąpiła niespodziewanie, w wypadku komunikacyjnym . Z drugiej jednak strony ustalając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia Sąd miał na względzie to , że łącząca powoda z ojcem więź uległa jednak rozluźnieniu w sposób naturalny. Powód w chwili śmierci ojca był człowiekiem dojrzałym, posiadał własną rodzinę , mieszkał w znacznej odległości od ojca. Okoliczności te powinny zdaniem Sądu wpłynąć na zmniejszenie wysokości zadośćuczynienia. Z drugiej jednak strony podkreślenia wymaga, że przebieg procesu żałoby u powoda nie miał normalnego przebiegu i wpłynął na jego funkcjonowanie, obniżył aktywność zawodową. Wynika to z opinii biegłej E. K. . Powód szczególnie dotkliwie i boleśnie przeżywał utratę ojca , który stanowił dla niego rzeczywiste wsparcie. Jego przeżycia były bardzo intensywne, tym bardziej iż ojciec stanowił dla niego – jedyne go żywiciela własnej rodziny – wsparcie nie tylko emocjonalne ale i finansowe. Wspierał go bowiem pomagając w uzyskiwaniu rynku zbytu w Niemczech, gdzie przebywał i znał wymagania rynku, język niemiecki . Utrata takiego wsparcie miała bezpośrednie przełożenia na stan psychiczny powoda i jego aktywność nie tylko zawodową ale i życiową i stała się , jedną z przyczyn obecnego stanu powoda, który pozostaje w stanie chronicznej depresji (vide opinia biegłej na k. 144 – 145) Na marginesie dodać należy, że fakt iż wskutek śmierci ojca powód utracił dochody i widoki na przyszłość nie mogły mieć wpływu na wysokość zadośćuczynienia a zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. reprezentowany przez fachowego pełnomocnika powód nie domagał się.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione okoliczności Sąd uznał, że kwotą odpowiednią dla skompensowania krzywdy jakiej doznał powód jest kwota 50.000 zł , którą na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda.

W przypadku, gdy zobowiązaniem do zapłaty zadośćuczynienia jest ubezpieczyciel termin spełnienia świadczenia wynika z art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie . W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie. W rozpoznawanej sprawie powód przedłożył pozwanemu pełną dokumentację w dniu 2 sierpnia 2010 r. Zatem 30 dniowy termin do spełnienia świadczenia przez pozwanego upłynął z dniem 1 września 2010

r. Zasadne jest zatem żądanie zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego skapitalizowanych odsetek za wskazany w pozwie okres od dnia 12 września 2010 r. do dnia 2 stycznia 2012 r. tj. 8673,92 zł oraz odsetek od zadośćuczynienia wraz z skapitalizowanymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu

Wobec powyższego na podstawie art. 445 § 1 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 k.c. oraz art. 446 § 1 k.c. a contrario Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku i 2.

Powód wygrał sprawę w 19 % i dlatego Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielił stosunkowo koszty pozostawiając na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Na oryginale właściwy podpis.